

## HUMAN RIGHTS WATCH

Neue Promenade 5  
10178 Berlin  
Tel: +49 30 259 30 610  
Fax: +49 30 722 399 588

### EUROPE AND CENTRAL ASIA DIVISION

Hugh Williamson, *Director*  
Rachel Denber, *Deputy Director*  
Benjamin Ward, *Deputy Director*  
Veronika L. Szente Goldston, *Advocacy Director*  
Jane Buchanan, *Associate Director*  
Tanya Lokshina, *Russia Program Director*  
Inna Khodzhaeva, *Moscow Office Director*  
Giorgi Gogia, *Senior Researcher*  
Emma Sinclair-Webb, *Senior Researcher*  
Judith Sunderland, *Senior Researcher*  
Tanya Cooper, *Researcher*  
Lydia Gall, *Researcher*  
Yulia Gorbunova, *Researcher*  
Izza Leghtas, *Researcher*  
Mihra Rittmann, *Researcher*  
Steve Swerdlow, *Researcher*  
Eva Cosse, *Research Assistant*  
Viktoriya Kim, *Coordinator*  
Kaitlin Martin, *Associate*  
Annkatrin Tritschoks, *Associate*  
Maria Kunineva, *Natalia Estemirova Fellow*

### ADVISORY COMMITTEE

Catherine Zennström, *Chair*  
Jean Paul Marthoz, *Vice-Chair*  
Henri Barkey  
Gerhart Baum  
Rudolf Bindig  
Alexander Cooley  
Stephen Del Rosso  
Felice Gaer  
Michael Gellert  
William Gerrity  
Alice H. Henkin  
Jeri Laber  
Walter Link  
Masha Lipman  
Helena Luczywo  
Jane Olson  
László Jakab Orsós  
Arjan Overwater  
Can Paker  
Signe Rossbach  
Colette Shulman  
Leon Sigal  
Malcolm Smith  
Mark von Hagen  
Joanna Weschler

### HUMAN RIGHTS WATCH

Kenneth Roth, *Executive Director*  
Michele Alexander, *Deputy Executive Director, Development and Global Initiatives*  
Carroll Bogert, *Deputy Executive Director, External Relations*  
Jan Egeland, *Europe Director and Deputy Executive Director*  
Iain Levine, *Deputy Executive Director, Program*  
Chuck Lustig, *Deputy Executive Director, Operations*

Walid Ayoub, *Information Technology Director*  
Emma Daly, *Communications Director*  
Barbara Guglielmo, *Finance and Administration Director*  
Peggy Hicks, *Global Advocacy Director*  
Babatunde Olujobi, *Deputy Program Director*  
Dinah PoKempner, *General Counsel*  
Tom Porteous, *Deputy Program Director*  
James Ross, *Legal & Policy Director*  
Joe Saunders, *Deputy Program Director*  
Frances Sinha, *Human Resources Director*

Sayın Muammer Güler  
İçişleri Bakanı  
T.C. İçişleri Bakanlığı  
Bakanlıklar  
Ankara

Türkiye

Sayın Güler,

17 Temmuz günü İnsan Hakları İzleme Örgütü, Taksim Gezi Parkı protestoları esnasında göz yaşartıcı gazı (biber gazı) kapsüllerinden kaynaklanan yaralanmalarla ilgili araştırmasının sonuçlarını yayınladı. Bu mektubun ekinde size yaptığımız açıklamayı ve mağdurların tanıklıklarını gönderiyoruz. On ayrı vakayı detaylı olarak inceleyip belgeledik; ancak Türk Tabipler Birliği'nin açıklamaları daha onlarca benzer vaka bulunduğunu ve biber gazının aşırı ve sistematik kullanılmasının bir davranış modeli oluşturduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Araştırmamız ve başka kuruluşların yürüttüğü incelemeler polisin kapsülleri göstericilere yakın mesafeden ve doğrudan hedef olarak ateşlediğini göstermektedir. Ayrıca kapalı ortamlarda da kullanılmıştır.

26 Haziran 2013 tarihinde 81 il valiliklerine adınıza gönderilen genelgeyi (İçişleri Bak. Gnl. No.: 2013.28; EGM Genelge no.: 55) detaylı olarak inceledikten sonra, genelgenin biber gazı kapsüllerinin gerek yakın gerek uzak mesafeden doğrudan kalabalıkların üstüne ateşlenmesini yasaklayacak şekilde acilen revize edilmesi veya ek yapılmasına ihtiyaç olduğu kanaatine vardık. Ayrıca, biber gazını yukarıda anıldığı şekilde kötüye kullanan memurların ve bu uygulamaya yetki veren veya önlemek için adım atmayan amirlerin sorumlu tutularak disiplin tedbirlerine ve hayatı tehlike oluşturmaktan adli soruşturmaya tabi olacağını ifade eden bir hükmün de yürürlüğe girmesi tavsiyesinde de bulduk.

Medyada yer alan haberlerden 22 Temmuz günü biber gazının doğru kullanımının detaylarını içeren ikinci bir genelgenin yayımlandığını öğrendik. Haberlere göre genelgede polise biber gazını doğrudan kalabalıklara ve 40 metreden kısa

HUMAN  
RIGHTS  
WATCH

HRW.org

26 Temmuz 2013

mesafeden atmamaları talimatı veriliyor. Her ne kadar genelgenin orijinalini görmemiş olsak da, biber gazı kapsüllerinin doğrudan ve yakın mesafeden atılması sorununu çözüme girişiminizi memnuniyetle karşılıyoruz.

Bildiğiniz gibi yıllar içinde Türkiye'de polisin gösterilerdeki tutumu üzerinde ne yazık ki çok az etkisi olan birçok genelge yayınlandı ve bunlar polisin göstericilere yönelik kötü muamelesini engellemekte başarılı olamadı. Net yönergeler belirlemek ne kadar önemli olsa da, bunlara uygun davranmayan memurları davranışlarından sorumlu tutma konusunda bir istekliliğin olmaması durumunda bu yönergelerin uygulanma ihtimali oldukça düşük oluyor. Bugüne kadar polisi bu tür ihlallerden sorumlu tutma çabalarının yetersiz olduğu açıktır.

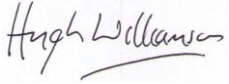
İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün dünya çapında yürüttüğü çalışmalar göstermektedir ki kolluk icraatlarındaki tutum değişikliği ancak Türkiyenin kolluk görevlilerinin aşırı güç kullanımını ve hayati tehlike yaratma potansiyeli olan faaliyetlerini suç olarak tanımlayan kendi iç mevzuatını uygulamasıyla mümkündür. Bu, emirleri altındaki polisler ihlale yol açan kolluk faaliyetleri emri veren veya bu tür fiillerin meydana gelmesini engellemeyen amirlerin de disiplin soruşturmalarına veya cezai yaptırımlara tabi olması anlamını taşımaktadır. Polislerin gerçekleştirdiği ihlalleri soruşturmak ve faillerden hesap sormak için sistematik bir çaba içine girilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Bildiğiniz gibi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 40'tan fazla kararında toplumsal gösterilerde polisin göstericilere şiddet uyguladığını tespit etti. En son Abdullah Yaşa v. Türkiye ve İzci v. Türkiye davaları Türkiye medyasında büyük yer buldu. Abdullah Yaşa v. Türkiye davasında Mahkeme Türk polisinin biber gazını uygunsuz biçimde, doğrudan göstericilerin üstüne ateşlemesinin insan haklarına aykırı olduğuna hükmetti. İzci v. Türkiye davasında Mahkeme kötü muamele yasağının, toplanma hakkı özgürlüğünün ve ihlalleri soruşturma ve giderim sağlama yükümlülüğünün ihlal edildiği kararına vardı. Sorunu "sistemik" olarak nitelendiren ve önünde benzer şikayetlerle bekleyen 130 üzerinde dava olduğuna dikkat çeken Mahkeme Türkiye hükümetinin bu ihlallerin tekrarının önlenmesi ve ihlallerden sorumlu polis memurlarının sorumlu tutulması için genel tedbirleri hayata geçirmesi gerektiğini söyledi.

İçişleri Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin hayata geçirilmesi çağrısında bulunduğu genel tedbirleri uygulamak için cesur adımlar atacağına güveniyoruz. Bu çaba, gösteriler sırasındaki polislik faaliyetlerine yaklaşımın da kapsamlı olarak elden geçirilmesini, biber gazı kullanımıyla ilgili yeni yayınlanan genelgelerin gerçek anlamda etkili olması için eğitim ve ihlallerin gerçek anlamda soruşturulmasını, Gezi Parkı gösterileri sırasında polisin icraatlarıyla ilgili alınan kararların gözden geçirilmesini, kapsamlı ve etkili disiplin soruşturmaları yürütülmesini ve kolluk

görevlilerinin işlediği insan hakları ihlallerinin sorumlularından hesap sorulmasını sağlamak için ceza adalet sistemiyle tam bir işbirliği içine girilmesini gerektirecektir.

Saygılarımızla,



Hugh Williamson  
Avrupa ve Orta Asya Bölümü Direktörü  
Human Rights Watch

Kopya:

Sayın Beşir Atalay, Başbakan Yardımcısı  
Sayın Sadullah Ergin, Adalet Bakanı  
Sayın Egemen Bağış, Avrupa Birliği Bakanı  
Sayın Nihat Ömeroğlu, Kamu Başdenetecisi  
Sayın Hikmet Tülen, Türkiye İnsan Hakları Kurulu Başkanı